

BUDDHIZMUS A KORYŐ IDŐSZAKBAN (918-1392) TANTÖRTÉNETI ELŐZMÉNYEK, FORRÁSOK

Birtalan Ágnes

ELTE, Belső-ázsiai és Mongol Tanszék

2025

ALAPFOGALMAK

- *samādhi*
- *prajñā*
- *sangha*
- *dhyāna*
- *ekayāna*,
- *triyāna*,
- *Tathāgatagarbha*,
- *Vajrasamādhi*,
- *upāya*
- *Tripitaka*
- *szinkretizmus*
- *tantrizmus*

SZAKIRODALMI AJÁNLÓ

- Buswell, Robert E. Jr.: *The Formation of Ch'an Ideology in China and Korea. The Vajrasamādhi-Sūtra, a Buddhist Apocryphon*. Princeton, University Press 1989.
- Buswell, Robert E. Jr.: *The Zen Monastic Experience. Buddhist Practice in Contemporary Korea*. Princeton, University Press 1992.
- Buswell, Robert E. Jr.: *Tracing Back the Radiance. Chinul's Korean Way of Zen*. Honolulu, University of Hawaii Press 1991.
- Kim, Jongmyung: *Buddhist Rituals in Medieval Korea (918-1392): Their Ideological Background and Historical Meaning*. (PhD Diss.) University of California 1994.
- *Pyŏghwa-ro ponŭn pulgyo iyagi*. Seoul, s. n. 1996. [Falra festett buddhista narratívák]

INTERNETEN IS ELÉRHETŐ ANYAGOK

- Jorgensen, John: Sangha-State Relations in the Koryo Dynasty. In: *H-Net Reviews in the Humanities & Social Sciences*. 2009 pp. 1–5. <http://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=24556> (04.04.2020.)
- Keel, Hee-Sung: Buddhism and Political Power in Korean History. In: *The Journal of the International Association of Buddhist Studies*. 1/1. (1978) pp. 9-24.
- https://www.researchgate.net/publication/313026075_Nuns_Donors_and_Sinners_Images_of_Women_in_Koryo_Buddhist_Paintings
- Nam, Dong-shin: Buddhism in Medieval Korea 43/4. (Winter 2003) pp.30-58. https://www.ekoreajournal.net/issue/view_pop.htm?Idx=3272 (04.04.2020.)

ELŐZMÉNYEK 1. JAJANG / CHAJANG (□ □ , □ □ , 590-658)

- Csadzsang a Három Királyság időszakában tevékenykedő buddhista szerzetes.
- 636-ban tíz tanítványával Tang Birodalomba utazott, hogy tanulmányozza a buddhizmust.
- 643-ban tért vissza Sillába, ahol először a Mandzsusrí kultusznak szentelte idejét (Mañjuśrī-meditáció) (□ □ □ , □ □ □)
- Söndök királynő (632-647), Silla uralkodója a *taeukt'ong*
- „a Nemzet nagymestere” szerzetesi címmel tüntette ki.
- Fő célja a buddhizmus népszerűsítése, „tömegvallássá” tétele és a *sangha* erősítése volt.
- Hangsúlyt fektetett a szútrák tanulmányozására.
- Megalapította a Tongdosa (□ □ □ , □ □ □) kolostort.
- Tevékenységével előfutára a Koryŏ-buddhizmus alapelveinek.

ELŐZMÉNYEK 2. HYECHO (704-784)

- Hyecho / Hjecso (惠超, □ □)
- Sillai buddhista szerzetes volt, a zárándoklata idején lejegyzett útinaplója primér forrás a koreai és távol-keleti buddhizmus szempontjából: *Wangocheonchukgukjeon* (□ □ □ □ □ □).
- Hyecho elkötelezettségét mutatja, hogy több éves kínai tanulmányútja során megégette saját homlokát ezzel is igazolva kitartását Vajrabodhi nevű ind származású mesterének. A sebhely a *wang* 王 írásjegyet formázta, ezért is nevezték „királyi szerzetesnek”. Vajrabodhi hatására indult a zárándoklatra, hogy a buddhizmust a kialakulásának helyén tanulmányozhassa.
- Utazása Xuan Zangéhoz (602-664) fogható.
- Részletes leírása: <http://hyecho-buddhist-pilgrim.asian.lsa.umich.edu/hyecho.php> (04.04.2020.)
- Útleírása „klasszikus”, *itineraria* műfajú, melyben a meglátogatott helyeket aprólékosan mutatja be (723-729).
- A kézirat egy változatát először a neves francia sinológus, Paul Pelliot (1878-1945) ismertette meg a tudományos közönséggel.

WANGOCHEONCHUKGUKJEON

HYECHO JELENTŐSÉGE

- Hyecho utazásának térképre vetített animációja érzékelteti korabeli és mai jelentőségét.
- Hyecho's journey. <https://alchetron.com/Hyecho> (04.04.2020.)
- Emlékparkja (rövid film és fotók).
<https://gbbrake.tistory.com/62> (04.04.2020.)
- Hyecho útjának jelentőségét méltatja Prof. Lopez egy hosszabb (kissé rosszabb hangminőségű, de szöveg aláírással ellátott) előadásban. Prof. Donald S. Lopez, Jr. - Hyecho's Journey: The World of Buddhism.
<https://www.youtube.com/watch?v=c85m30rpnKc> (04.04.2020.)

KORYŐ: A VIRÁGKOR – HOGUK PULGYO (□ □ □ □) AZ ÁLLAMVALLÁS

- Kronológia: Koryŏ (918/935-1392), T'aejo Wang-Kŏn (918-943)
- Társadalmi háttér: új arisztokrácia alakul ki, a *yangban*; növekvő nemzetközi kereskedelem; de a XII. századtól lázadások, belső zűrzavar.
- Hódítások: Koguryŏ területének helyreállítása,
- Védekezés a „barbár” eredetű de elkínaisodott Kitaj Birodalom (907-1125) ellen; kitaj támadások (1010, 1018)
- Forrás: *Hunyo sipcho* „Tíz parancsolat”.
- 1135 Myochŏng felkelése a dinasztia uralma ellen; leverik, s ez utat nyit a katonai intézkedések bevezetésének.

Források (2020.04.04.): Koryo.<https://hu.pinterest.com/pin/451415562624364660/>

The Mongol invasion. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a1/1235_mongol_invasion_of_korea.png

FORRÁSOK

- Taejo, azaz Kōn király (918–943) mint tehetős családból származó kiváló képességű hadvezér emelkedett ki a belső széthúzástól meggyengült Silla időszakban. Hatalomra jutásával sokat átvett a megelőző korszak politikai és hatalmi struktúrájából és a buddhizmusnak is kiemelt szerepet szánt. A róla szóló és hozzá kapcsolható források közül a *Tíz intelem (Hunyo sipcho □ □ . □ □)*, melynek tömören megfogalmazott gondolatai irányadóak voltak a Koryō dinasztia uralkodói számára.

- A szöveg a többször átszerkesztett Koryō történeti krónikában a *Koryō sa-ban* (□ □ □) őrződött meg. A hagyomány, mely Taejohoz kapcsolja a forrást meglehetősen erős, bár a szövegfilológiai vizsgálat alapján van olyan nézet, mely a 11. századra teszi a keletkezését és Hyōngjong király korszakához köti: Breuker, Remco: *Establishing a Pluralist Society in Medieval Korea, 918–1170. History, Ideology, and Identity in the Koryō Dynasty*. Leiden, Brill 2010. p. 251.

RÉSZLETEK A TÍZ INTELEMBŐL

- 1) Az állam jóléte, sikere nagyban függ a Buddhák hatalmától. Ezért [a király] kolostorokat építtetett mind a *Sŏn-jong*, mind pedig a *Kyo-jong* számára, hogy mindkét irányzat a maga rendszere szerint végezze a rituálékat és gyakorolja a Tant. [Hangsúlyozta, hogy] mindenképpen meg kell akadályozni, hogy köztük rivalizálás alakuljon ki.

RÉSZLETEK A TÍZ INTELEMBŐL

- 2) Minden szentélyt Tosŏn[1] mester geomantikai útmutatásai alapján kell fölépíteni. De a buddhista kolostorok, pagodák sem építhetők föl, ha megzavarják a föld jó energiáit (*chidŏk*). Erre az uralkodó figyelmeztetette az udvar tagjait és az arisztokrácia képviselőit. Figyelmeztetett arra is, hogy a föld energiáinak megzavarása szerepet játszott Silla pusztulásában.
- [1] Tosŏn (827–898) a koreai *feng shui* (*p'ungsu*) kiemelkedő mestere. Egyik fontos elve volt a „rossz erejű helyek megzabolázása sztúpák, Buddha szobrok elhelyezésével”.

- 3) A két legfontosabb ünnep a *yŏngdŭnghoe*^[2] és a *p'algwanhoe*.^[3] Az első szerint tisztelni kell a Buddhákat, a második szerint áldozni kell a Sárkány szellemnek, az Öt Szent Hegynek, az Égi szellemeknek, a hegyek, folyók szellemeinek.
- ^[2] „Lótusz mécses fesztivál”, buddhista ünnep, az első holdhó 15. napján. Pratt, Keith – Rutt, Richard (with additional material by Hoare, James): *Korea. A Historical and Cultural Dictionary*. (Durham East Asia Series). Richmond, Curzon 1999. p. 529.
- ^[3] „A nyolc fogadalom ünnepe” a 11. holdhó 15. napján. Pratt – Rutt (Hoare): *Korea. A Historical and Cultural Dictionary*. p. 370.

